

Sygn. akt I ACa 897/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński
Sędziowie	:	SSA Dariusz Małkiński SSO del. Krzysztof Adamiak (spr.)
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **w W.**

przeciwko **Z. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce

z dnia 25 maja 2017 r. sygn. akt I C 831/16

oddala apelację.

(...)

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 marca 2016 r., początkowo wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, (...) w W. wniósł przeciwko Z. W. o zasądzenie kwoty 86.851,02 zł, w tym kwoty 81.233,86 zł tytułem należności głównej z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od 1 marca 2016 r. do dnia zapłaty, 114 ,42 zł tytułem odsetek karnych oraz 5.502,74 zł tytułem odsetek umownych. Powodowy bank wniósł również o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w kwocie 1.086 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.800 zł i opłaty manipulacyjnej dla dostawy usług płatności w kwocie 13,58 zł.

Nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu został wydany w dniu 5 maja 2016 r. (k. 6v.).

W przepisany terminie pozwany Z. W. od wydanego nakazu wniósł sprzeciw, w którym wnosił m.in. o oddalenie powództwa w całości, w tym z związku na przedwczesność wypowiedzenia umowy.

W odpowiedzi na sprzeciw pozwany cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 752,00 zł i w pozostałym zakresie podtrzymał żądanie pozwu.

W piśmie procesowym z dnia 16 listopada 2016 r. pozwany – na wypadek nieuwzględnienia wniosku o oddalenie powództwa – wniósł o rozłożenia świadczenia na raty w wysokości 500 zł miesięcznie w pierwszym roku spłaty, w drugim po 1.000 zł miesięcznie, a w kolejnych latach po 1.500 zł miesięcznie, płatnych do 15. Dnia każdego miesiąca (k. 73-74).

Na rozprawie w dniu 25 maja 2017 r. pozwany wyraził zgodę na cofnięcie pozwu w zakresie kwoty 752 zł (k.178).

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 25 maja 2017 r. sygn.. akt I C 831/16 zasądził od pozwanego Z. W. na rzecz powoda(...)z siedzibą w W. kwotę 84.851,02 złote z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego liczonymi od kwoty 79.233,86 złotych od dnia 1 marca 2016 r. do dnia zapłaty, co do kwoty 752,00 złote postępowanie umarzył, w pozostałej części powództwo oddalił. Ponadto zasądzoną kwotę 84.851,02 złote rozłożył na 55 równych miesięcznych rat w kwocie po 1.500,00 złotych każda rata oraz ostatnia 56 rata w kwocie 2.351,02 złote, płatne do ostatniego dnia każdego kolejnego miesiąca; pierwsza rata płatna z końcem miesiąca w którym nastąpi uprawomocnienie się niniejszego wyroku; wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat. W rozliczeniu kosztów procesu zasądził od pozwanego Z. W. na rzecz powoda (...) w W. kwotę 7.450,00 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7.200,00 złotych.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy:

W dniu 1 października 2014 r. strony tj. (...) w W. i Z. W., za zgodą żony D. W., zawarli umowę kredytu gotówkowego na cel konsumpcyjny nr (...). Na jej mocy bank udzielił pozwanemu kredytobiorcy kredytu gotówkowego w kwocie 85.128,21 zł, oprocentowanego w wysokości 14 % w skali roku, zaś w sytuacji, gdy stopa oprocentowania będzie wyższa od 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP – w wysokości 4-krotności tej stopy. Kredyt miał być spłacany w ratach miesięcznych w kwotach 1.479,20 zł do 3 października 2022 r. (umowa kredytu k. 29-33, harmonogram spłaty k. 36-38).

Pozwany początkowo regulował zobowiązanie. Wobec utraty płynności finansowej zaprzestał regularnej spłaty. Zwrócił się do banku o restrukturyzację zadłużenia. Bank nie był nią jednak zainteresowany i rozpoczął proces windykacji długu. Wzywał pozwanego do zapłaty wymagalnych rat i ostatecznie, wobec braku oczekiwanej reakcji, podjął decyzję o wypowiedzeniu umowy (bezsporne).

Pismem z dnia 4 listopada 2015 r. bank wypowiedział ww. umowę z zachowaniem 30 terminu. Na dzień 3 listopada 2015 r. zadłużenie pozwanego wobec banku obejmowało kapitał w wysokości 82.384,86 zł oraz odsetki w wysokości 4.891,49 zł. Wypowiedzenie zostało odebrane przez pozwanego w dniu 9 listopada 2015 r. (wypowiedzenie z potwierdzeniem odbioru k. 138-139 i 140).

Pismem z dnia 18 stycznia 2016 r. powód wezwał pozwanego do polubownej zapłaty kwoty kapitału (82.384,86 zł) i odsetek (5.502,74 zł) w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania (wezwanie k. 39).

Na dzień 29 lutego 2017 r. - na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych nr (...)/, pozwany zalegał wobec banku z zapłatą 81.233,86zł tytułem niespłaconego kapitału, 114,42 zł tytułem odsetek podwyższonych karnych i 5.502,74 zł tytułem odsetek umownych (wyciąg z ksiąg bankowych k. 40).

Po dacie wystawienia wymienionego wyżej wyciągu pozwany dokonał na rzecz powoda tytułem spłaty udzielonego kredytu następujących wpłat:

- 23.05.2016 r. – 300 zł,

- 20.04.2016 r. – 500 zł

- 09.03.2016 r. – 1.200 zł (potwierdzenia wpłat k. 82, 83 i 174).

Pozwany Z. W. wraz z żoną prowadzi gospodarstwo rolne specjalizujące się w produkcji mleka oraz hodowli bydła mięsnego (34 dojne krowy, 10 jałówek, 10 ha gruntów, 16 ha gruntów dzierzawionych), ma na utrzymaniu troje małoletnich dzieci (17,13 i 10 lat). Problemy finansowe pozwanego pojawiły się w niecały rok po zawarciu umowy z powodowym bankiem. W roku 2015 r. jego dochody spadły o ponad połowę w stosunku do roku ubiegłego. Pozwany borykał się z problemem spadku cen mleka, wzrostem cen pasz oraz szkodami powstałymi podczas huraganu. W tym czasie uległ też wypadkowi podczas naprawy poszycia dachu (liczne złamania żeber, złamanie prawego obojczyka i wyrostka poprzecznego kręgu (...), krwiatek, odma opłucna) i został uznany za czasowo niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym. Obecnie sytuacja finansowa pozwanego poprawia się, ceny sprzedawanego przez niego mleka rosną. Za wrzesień 2016 r. oddał mleko do skupu na kwotę 11.081,30 zł, październik 2016 r. na kwotę 17.948,05 (do wypłaty po potrąceniu zaliczek 10.845,46 zł).

W okresie od września 2015 r. do września 2016 r. z tytułu sprzedaży mleka uzyskał 185.907,39 zł, zaś od stycznia 2015 r. do września 2015 r. – 169.463,31 zł; od stycznia 2014 r. do grudnia 2014 – 241.754,94 zł.

Pozwany i jego żona posiadają wiele zobowiązań do spłaty – w skali miesiąca w wysokości ok 20.000 zł, globalnie w kwocie ok. 800.000 zł. W 2011 r. pozwany zaciągnął dwie pożyczki w (...) S.A. w W.: pierwszą w kwocie 115.900 zł, którą miał spłacić do stycznia 2017 r. (rata 1.379,28 zł), drugą w kwocie 147.397 zł, którą miał spłacić do grudnia 2016 r. (rata 1.395,19 zł). Trzecią pożyczkę zaciągnęła żona pozwanego w październiku 2012 r. na kwotę 172.200 zł (rata – 1.710,78 zł do października 2017 r.). W 2011 r. zaciągnął również pożyczkę/kredyt w (...)we W., aneksowaną w styczniu 2016 r. w zakresie terminu spłaty (rata 771,18 zł, od stycznia 2016 r. do kwietnia 2020 – 456,44 zł). Podobnie była aneksowana w zakresie terminu spłaty umowa pożyczki / kredytu z dnia 11 czerwca 2013 r. zawarta z tym samym bankiem (rata 661,41 zł, od stycznia 2016 r. do marca 2020 r. rata 349,56 zł) oraz umowa/pożyczki z dnia 9 lutego 2011 r. (rata – 749,83 zł, od lutego 2016 r. do listopada 2020 r. – 269,25 zł).

W grudniu 2015 r. żona pozwanego zawarła ugodę z (...)w W., mocą której zobowiązała się do spłaty rat udzielonych kredytów w kwotach łącznie po 1.000 zł do czerwca 2016 r., a po tej dacie w kwotach po 1.600zł do kwietnia 2019 r. i dalej do czerwca 2019 r. po 800 zł. W listopadzie zawarła umowę o kredyt gotówkowy na spłatę zadłużeń z (...)we W. w kwocie 18.969 zł (w tym limitu kredytowego, kredytu i karty kredytowej) (protokół z oszacowania szkód k. 75-79, wypis z treści orzeczenia Lekarza Rzecznawcy Kasy k. 80, 92, zaświadczenie k. 84, faktury za sprzedaż mleka k. 85-86, wykaz dostaw mleka, wykaz dostaw mleka k. 88-89, dokumentacja medyczna k. 90-91, ugoda z 23.11.2015 r. k. 93-94, ugoda z 8.12.2015 r. k. 96-97, umowy pożyczek z harmonogramami spłat k. 98-102, 103-107, umowa o kredyt z dnia 23.11.2015 r. k. 108-110, aneksy do umów z dnia 14.01.2016 r. wraz z terminarzami spłaty k. 111-114, 115-118, 119-122, umowa pożyczki z dnia 10.10.2012 r. z harmonogramem spłaty k. 123-128).

W toku procesu pozwany podjął starania o pozyskanie kredytu na spłatę zobowiązań cywilnoprawnych. Stosowane rozmowy rozpoczął z (...) w S. (niekwestionowane twierdzenia pozwanego k. 148, wydruki informacyjne o kredycie preferencyjnym k. 149-153, zaświadczenie k. 170).

Sąd Okręgowy ocenił, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zasadniczej części. Oddaleniu podlegało jedynie w zakresie kwoty 1.248 zł – jako, że pozwany udowodnił, że po dacie wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych dokonał wpłat na kwotę 2.000 zł (300 zł + 800 zł + 1.200 zł) oraz roszczenia odsetkowego sprzed daty wystawienia wskazanego wyciągu z ksiąg bankowych. Wobec cofnięcia pozwu do kwoty 752 zł, postępowanie w tym zakresie podlegało umorzeniu.

Sąd Okręgowy uwzględnił, że strony łączyła umowa kredytu na cel konsumpcyjny podlegająca reżimowi przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tj. z dnia 23.08.2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 1528). Wedle art.

78a ustawy prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tj. z dnia 7 listopada 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1988) przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie. Z kolei zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 za umowę o kredyt konsumencki uważa się umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego.

Dokonując analizy przedmiotowej umowy kredytu Sąd Okręgowy stwierdził, że została ona zawarta zgodnie z obowiązującymi przepisami. Umowa została zawarta w formie pisemnej w trybie art. 69 ust. 2 ustawy prawo bankowe. Odpowiada także wymogom zawartym w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Oprócz zasadniczych elementów takich jak oznaczenie stron, rodzaju kredytu; czasu obowiązywania umowy; całkowitej kwoty kredytu; terminu i sposobu wypłaty kredytu umowa określa: stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem stopy referencyjnej (§ 4 i 5 umowy); rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez pozwanego konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia (§ 6, § 11 umowy); zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, otrzymania harmonogramu spłaty (§13 i następne); informację o innych kosztach, które pozwany zobowiązany jest ponieść (§ 8 – prowizja, § 9 – szacunkowe koszty), roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu (§ 25 umowy); skutki braku płatności; (§ 24 umowy), termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym (§ 26 umowy); prawo do spłaty kredytu przed terminem (§ 18 umowy); informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji (§ 18 ust. 4 umowy – brak prowizji); warunki wypowiedzenia umowy (§ 20 umowy); informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury (§ 33 umowy); wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów (§ 34).

Pozwany Z. W. po wypowiedzeniu pełnomocnictwa przez występującego w sprawie pełnomocnika nie kwestionował jakichkolwiek warunków umowy kredytu. Nie zgłosił żadnych zastrzeżeń do żądania pozwu, w tym co do zasady jak i wysokości. Nie podważał wysokości niespłaconego przez siebie kapitału, odsetek, opłat i prowizji ani sposobu ich wyliczenia. Nie podważał też zasadności wystosowanych do niego wezwań ani wypowiedzenia umowy jak też skuteczności tego ostatniego. Godził się z faktem postawienia niespłaconego długu w stan natychmiastowej wymagalności i przyznawał, że – tak jak stwierdzono w pozwie – zaprzestał regulować swe zobowiązanie wobec banku.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy nie miał zastrzeżeń co do trybu postawienia całego zobowiązania w stan natychmiastowej wymagalności. Wobec niekwestionowanego faktu zadłużenia i zaprzestania jego spłaty, ten ostatni należało uznać za „przypadek niedotrzymania warunków umowy” (§ 20 pkt 3 lit a umowy k. 30) uzasadniający wypowiedzenie umowy za 30-dniowym terminem. Z prawa wypowiedzenia umowy w trybie § 20 ust. 2 umowy powód skorzystał po ziszczeniu się przesłanki braku zapłaty rat za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu pozwanego do zapłaty zaległych rat.

Resumując Sąd Okręgowy ocenił, że powód udowodnił roszczenie. Pozwany – przedkładając potwierdzenia wpłat na poczet spłaty rzezonego kredytu, zwalczył żądanie pozwu jedynie do wysokości 2.000 zł. Przyjąć bowiem należało, że do daty wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych, wszelkie wpływy tytułem spłaty rat były zachowywane i rozliczne zgodnie z umową. Ponieważ powód cofnął powództwo jedynie co do kwoty 752 zł, odnotowaną różnicę tj. kwotę 1.248 zł (2.000 – 752 zł) należało odjąć od sumy dochodzonego pozwem kapitału (81.233,86 zł – 752 zł) – 1.248 zł = 79.233,86 zł i w tym zakresie oddalić powództwo. Zaliczenie wykazanych wpłat na kapitał (należność główną) zostało dokonane w sposób wskazany przez powoda przy zaliczeniu kwoty 752 zł – który to faktycznie z korzyścią dla pozwanego odstąpił od zasady zaliczania środków pieniężnych zgodnie z § 23 ust. 2 (v. odpowiedz na sprzeciw k. 59).

Biorąc pod uwagę powyższe, w ogólnym rozrachunku zasądzeniu podlegała kwota 84.851,02 zł [86.851,02 – (752 zł + 1.248 zł)] z odsetkami umownymi od dnia 1 marca 2016 r. tj. od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych.

Sąd Okręgowy uwzględnił, że przedmiotowa umowa kredytu przewidywała, że w przypadku zadłużenia przeterminowanego, jakim niewątpliwie było zadłużenie dochodzone pozwem, bank może pobierać podwyższone odsetki w wysokości 1,5-krotności rocznej stopy oprocentowania kredytu, określonej w § 5 ust. 1 umowy, nie wyższej niż czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Ponieważ wedle wskazanego § 5 ust. 1 umowy roczna stopa oprocentowania kredytu wynosi 14 %, - w związku z brzmieniem art. 359 § 2¹ k.c., wskazującego maksymalną wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej, podwyższone odsetki należało zasądzić w wysokości przewidzianej w umowie na taki wypadek – tj. czterokrotności stopy lombardowej NBP (odsetki umowne). Wskazać przy tym, że każdorazowo wysokość odsetek nie będzie mogła przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych, które to z dniem 1 stycznia 2016 r. w stosunku rocznym wynoszą 5% - czyli maksymalnie 10% (Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości odsetek ustawowych z dnia 7 stycznia 2016 r. M.P. z 2016 r. poz. 46). Tak zresztą stanowi wyciąg z ksiąg bankowych powoda, który to wprost wskazuje, że dalsze należne odsetki od dnia 1 marca 2016 r. do dnia zapłaty przez dłużnika, od należności z tytułu wymagalnego kapitału naliczane są według stopy procentowej w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c., która a dzień wystawienia Wyciągu z Ksiąg Banku wynosi 10,% w stosunku rocznym (k. 40). Odsetki oprocentowane na poziomie 10% były naliczane już od 3 marca 2015 r. tj. przed zmianą przepisów w zakresie wysokości odsetek ustawowych.

Umorzenie postępowania co do kwoty 752 zł nastąpiło na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy uwzględnił wniosek pozwanego o rozłożenie zasądzonej na rzecz powoda kwoty na podstawie art. 320 k.p.c. Biorąc pod uwagę okoliczności podnoszone przez pozwanego, ocenił że uzasadniają one rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. Pozwany wraz z żoną prowadzą prężnie rozwijające się gospodarstwo rolne. Stale je w nie inwestują, czynią ogromne nakłady w jego infrastrukturę. Pozwany wraz z żoną z tego powodu obciążeni są wieloma długami, których to wysokość aktualnie przekracza uzyskiwany ze sprzedaży mleka dochód. Z. W. nie ignoruje jednak swych zobowiązań. Podejmuje kroki w celu skonsolidowania swych zadłużeń. Wobec przedłożonych dokumentów zaświadczających o powyższym, rozmów prowadzonych w resorcie rolnictwa, którym nie sposób odmówić wiary, ujawniona w ten sposób determinacja każe wręcz oczekiwać, że pozwany będzie realizować ustalony system ratalny. Biorąc pod uwagę, że umowa kredytu zakończyłaby się w październiku 2022 r., zasądzoną kwotę, w ocenie Sądu, należało podzielić na 56 rat, przy czym 55 w równej wysokości 1.500 zł, zaś ostatnią 56 ratę w wysokości 2.351,02 zł. Pierwsza rata płatna będzie z końcem miesiąca, w którym nastąpi uprawomocnienie wyroku, kolejne do ostatniego dnia każdego miesiąca. Raty będą płatne z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z nich. Tak ustalona wysokość rat w niewielkim jedynie zakresie jest wyższa od rat ustalonych umową kredytu. Zrekompensuje powodowemu bankowi okres, w którym pozwany nie wywiązywał się z warunków umowy. Z drugiej strony zapobiegnie skierowaniu sprawy do egzekucji i nie spowoduje, że pozwany straci płynność i nie będzie mógł wywiązać się z innych przyjętych na siebie zobowiązań.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. Obciążył pozwanego kosztami procesu jako stronę przegrywającą. Składały się na nie kwota 250 zł – uiszczona w elektronicznym postępowaniu upominawczym przez powoda oraz 7.200 zł wynagrodzenie radcy prawnego wedle § 2 pkt 6 obowiązującej w dacie wniesienia pozwu taksy radcowskiej - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. Szczególne względy, o którym mowa była wyżej zadecydowały o nieobciążaniu pozwanego pozostałą częścią opłaty od pozwu (750 zł), która – zgodnie z 13 ust. 1a wynosi 1.000 zł. Wynagrodzenie pełnomocnika powoda, na skutek skutecznego wniesienia sprzeciwu zostało natomiast zasądzone, na zasadach ogólnych (§ 3 zd. 2 ww. rozporządzenia).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 25 maja 2017 r. sygn. akt. I C 831/16 w zakresie pkt 1, 3 i 5 zaskarżył pozwany, zarzucając mu:

1. Naruszenie prawa materialnego:

a) art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 385 (1) § 1 k.c. w zw. z § 9 pkt 1 Umowy Nr(...) poprzez niewłaściwe zastosowania, a mianowicie pominięcie okoliczności związanej z ukształtowaniem praw i obowiązków Pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes, gdzie Pozwany w ramach umowy pożyczki spłacał należność odsetkową w kwocie 56 874,99 zł, co stanowi 66 % udzielonej pożyczki, nie zaś sam kapitał;

b) art. 353 (1) k.c. w zw. z art. 65 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że Powódka skutecznie wypowiedziała umowę pożyczki konsumenckiej, stawiając ją w stan wymagalności, podczas gdy jak wynika z treści umowy, powódka uprawniona była do wypowiedzenia umowy jedynie po dwukrotnym wezwaniu kredytobiorcy do zapłaty, a w sprawie niniejszej Powód zaniechał ponownego wezwania;

c) art. 359 § 2 (1) k.c. w zakresie w jakim Sąd Okręgowy zasądził odsetki maksymalne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego od dnia 1 marca 2016 r. podczas gdy jak wynika z naruszonego przepisu od 1.01.2016 r. odsetki maksymalne nie mogą być wyższe niż dwukrotność kredytu lombardowego.

2. Naruszenie prawa procesowego:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 320 k.p.c. poprzez ocenę dowodów w sposób nie wszechstronny, co skutkowało błędnym ustaleniem, że ukształtowane w wyroku raty nie spowodują w majątku Pozwanego uszczerbku koniecznego dla siebie i swojej rodziny,

b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenia faktyczne, w zakresie skutecznego wypowiedzenia umowy przez Bank kredytu, podczas jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, Bank skutecznie umowy nie wypowiedział.

I. Na podstawie art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

II. Z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby Sąd nie uwzględnił powyższych wniosków, to wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 4 w ten sposób, aby Sąd rozłożył świadczenie na raty w wysokości 500 zł miesięcznie w pierwszym roku spłaty, w drugim po 1000 zł miesięcznie a w kolejnych latach po 1500 zł miesięcznie.

Pozwany wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód nie zajął stanowiska w przedmiocie apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela wszystkie ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz wnioski wyprowadzone na podstawie tych ustaleń. Skuteczne postawienie zarzutu nieprawidłowego zastosowania art. 233 § 1 k.p.c. i w konsekwencji zarzutu wadliwych ustaleń faktycznych wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów oraz ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Dla skuteczności zarzutów obu apelacji konieczne było zatem wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych. Argumentacja skarżącego opiera się natomiast na polemice z wnioskami, które od strony poprawności oraz logiki rozumowania nie budzą zastrzeżeń. Sąd Okręgowy orzekał w oparciu o przedstawione przez strony dowody. Czyniąc kolejne ustalenia faktyczne, Sąd meriti wskazał na dowody, które stanowiły ich podstawę, a następnie wyjaśnił, w jaki sposób ocenił ich wiarygodność. Nie sposób uznać, aby były one dowolne i skutkiem tego wadliwe.

Sąd Apelacyjny wbrew zgłoszonym przez pozwanego zarzutom nie znalazł podstaw do ustalenia innego stanu faktycznego niż Sąd Okręgowy. Sąd Apelacyjny uznaje zatem za prawidłowe ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd

Okręgowy, podziela i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym ponowne całościowe ich przytoczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2001 r., V CKN 348/00, LEX nr 52761). Sąd Apelacyjny podkreśla ponadto, iż Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zakresie wystarczającym dla poczynienia ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zastosowania na ich podstawie przepisów prawa materialnego. Obejmują one treść umowy pożyczki łączącej strony, fakt zaniechania spłaty pożyczki przez pozwanego oraz wezwania pozwanego do zapłaty zaległości a następnie wypowiedzenia umowy pożyczki oraz sytuację majątkową i rodzinną pozwanego.

Również zarzuty skarżącego dotyczące naruszenia prawa materialnego przez Sąd Okręgowy nie znajdują aprobaty Sądu Apelacyjnego. W pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd Okręgowy nie mógł naruszyć art. 353¹ k.c. w zw. z art. 65 k.c. Pozwany, formułując powyższy zarzut, nie sprecyzował, z których zapisów umowy kredytowej wywodzi wniosek o warunku dwukrotnego wezwania go do zapłaty dla skuteczności wypowiedzenia umowy przez bank. Wbrew stanowisku pozwanego Sąd Okręgowy właściwie zinterpretował treść § 20 pkt 3 lit a umowy (k. 30), uzasadniający wypowiedzenie umowy po jednokrotnym wezwaniu kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat za co najmniej dwa okresy płatności i wobec braku spłaty zaległości w terminie 7 dni. Pozwany nie kwestionował, iż wezwanie takie otrzymał i nie dokonał spłaty zaległości. Słusznie zatem ocenił Sąd Okręgowy, iż powód był uprawniony do skorzystania z prawa wypowiedzenia umowy w trybie przewidzianym w umowie. Oświadczenie powoda o wypowiedzeniu umowy spełniało również wymogi formalne z § 20 umowy co do formy pisemnej oraz terminu wypowiedzenia. Reasumując, należy podzielić pogląd Sądu I instancji, że roszczenie powoda jest wymagalne.

Ponadto pozwany nie uzasadnił należyście zarzutu nieuwzględnienia przez Sąd I instancji, że ukształtowanie praw i obowiązków pozwanego w umowie łączącej strony nastąpiło w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes. Zarzut taki został sformułowany dopiero na etapie postępowania apelacyjnego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17.06.2005 r., III CZP 26/05, podnoszenie po raz pierwszy w postępowaniu apelacyjnym zarzutów merytorycznych opartych na pewnym stanie faktycznym jest dopuszczalne o tyle, o ile ich uzasadnienie mieści się w granicach stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub może być oparte na nowych faktach i dowodach dopuszczalnych w postępowaniu przed sądem apelacyjnym. Z wyroku Sądu Najwyższego z 2000-07-05, sygn. I CKN 290/00 wynika, że Sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę nieważność czynności prawnej, jednak tylko na podstawie materiału dowodowego przedstawionego przez strony i przeprowadzonego zgodnie z regułami procesowymi.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można przyjąć, że odsetki kapitałowe w wysokości 14 % w stosunku rocznym były nadmiernie wygórowane i w związku z tym postanowienia umowy pożyczki były w odniesieniu do nich nieważne. Odsetki te nie przekraczały maksymalnych odsetek kapitałowych tj. 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP (art. 359 § 2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy między stronami). Zastrzeżenie odsetek umownych w wymiarze przekraczającym ich maksymalną wysokość nie powoduje przy tym automatycznej nieważności czynności prawnej – w takim przypadku nieważnością dotknięte zostanie jedynie postanowienie określające wysokość odsetek i to wyłącznie w zakresie, w jakim odsetki te przekroczyły ustalony przez ustawodawcę maksymalny poziom. Gdyby ich wysokość była wyższa, z mocy prawa należałyby się uprawnionemu jedynie odsetki maksymalne (art. 359 § 2² k.c.). Warunki umowy kredytowej w sposób jednoznaczny uwzględniały powyższe ograniczenia, w związku z czym brak jest podstaw do uznania tego zapisu umownego za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Jako równie błędny należało ocenić zarzut przez Sąd I Instancji naruszenia art. 359 § 2 k.c. poprzez zasądzenie odsetek w wysokości 4-krotności odsetek kredytu lombardowego. Sposób określenia wysokości odsetek ustaliły strony w umowie. Od 1 stycznia 2016 r. weszła w życie ustawa z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, poz. 1830). Aktualne brzmienie art. 359 § 2¹ k.c. określa maksymalną wysokość odsetek w stosunku rocznym wynikających z czynności prawnej jako dwukrotność wysokości odsetek ustawowych. Bezasadne zatem jest twierdzenie apelującego, iż od 1.01.2016 maksymalne odsetki wynoszą 2-krotność kredytu lombardowego NBP.

Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny, iż wysokość odsetek ustalonych w umowie nie przekracza maksymalnych odsetek ustawowych. Zgodnie z nadal obowiązującym § 2 uchwały NR 1/2015 rady Polityki Pieniężnej z dnia 4 marca 2015 r. w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim oprocentowanie kredytu refinansowego udzielanego pod zastaw papierów wartościowych, zwanego dalej „kredytem lombardowym”, wynosi 2,50 %. Zatem wysokość odsetek umownych zasadzonych w zaskarżonym wyroku nie przekracza wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, gdyż obu przypadkach wynoszących 10 % w stosunku rocznym.

Ponadto należy wskazać, że gdyby w przyszłości wysokość oprocentowania uległa zmianie w sposób przewyższający maksymalne odsetki ustawowe, dłużnikowi przysługiwałaby ochrona w ramach powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w tym zakresie.

Na podstawie art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia – wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Sąd pierwszej instancji uznał, że ujawnione w trakcie składania przez strony zeznań okoliczności dotyczące sytuacji rodzinnej, dochodowej i majątkowej pozwanych skutkowały potrzebą rozłożenia należności na 55 rat. Pozwany wskazał na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 320 k.p.c., twierdząc, że nie ma realnej możliwości dokonania zapłaty w ratach oznaczonych w wyroku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego sposób rozłożenia świadczenia na raty przez Sąd I instancji również nie jest wynikiem nieprawidłowej według art. 233 § 1 k.p.c. oceny dowodów. Nie można się zgodzić ze skarżącym, że w okolicznościach sprawy sąd powinien rozłożyć należność na jeszcze większą ilość rat, na dłuższy okres i w niższej wysokości. Rozstrzygnięcie w tym zakresie zostało poprzedzone ustaleniami dotyczącymi wysokości dochodów osiągniętych przez pozwanego oraz zadłużenia pozwanego i jego żony. Pozwany skutecznie nie podważył ustaleń Sądu I Instancji w tym zakresie. Ocena Sądu I instancji oparta była na rozważeniu interesów stron i uwzględniła deklaracje samego pozwanego, iż jest zdolny spłacać raty po 1.000 zł miesięcznie. Ugruntowany w orzecznictwie sądów powszechnych jest pogląd, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c., nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (podobnie: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt I ACa 916/13, LEX nr 1416150, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku dnia 31 maja 2012 r., sygn. akt I ACa 242/12, LEX nr 1321914). Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie skarżącego rozłożenia świadczenia na większą ilość rat w mniejszej wysokości nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy prawidłowo ustalonych przez Sąd I instancji.

Z tych względów na zasadzie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego jako niezasadną.

(...)